

Dnr ALLM:200 /2014

§ 207 Lausuntopyyntö metropolihallintolakia koskevasta väliraportista

Kaupunginhallitus 26.5.2014 § 207

Valmistelija: thomas.flemmich(at)raseborg.fi, puh. 019 289 2100

Esittelijä: Mårten Johansson, kaupunginjohtaja

Valtiovarainministeriö pyytää Raaseporin kaupungilta lausuntoa metropolihallintolakia valmistele-
van työryhmän väliraportista. Raportti julkaistiin 1.4.2014.

Työryhmä on väliraportissaan arvioinut, että metropolihallinto voidaan oikeudellisesti toteuttaa joko perustuslain 121 §:n 4 mom. tarkoitettuna kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutettuna itsehallintojärjestelmänä tai pakkokuntayhtymänä, jolla on vaaleilla valittu valtuusto. Oikeudellisen toteuttamismallin valintaan vaikuttavat mm. metropolihallinnolle annettavien tehtävien laajuus ja merkittävyys, rahoituksen suuruus sekä tehtävien oikeusvaikutukset alueen kunnille, kuntayhtymille ja muille sidosryhmille.

Väliraportissa esitetään kaksi vaihtoehtoista toteutustapaa metropolihallinnon perustamiseksi.

1. Vähimmäistehtävät-malli

- Tehtävät olisivat pääosin strategisia ja vain osittain operatiivisia
- Hallintomalliksi soveltuisi pakkokuntayhtymä, jossa olisi vaaleilla valittu valtuusto
- Rahoitusmallina olisivat kunnille osoitettavat maksuosuudet
- Aluerajaus voisi olla laajempi, väliraportissa on esitetty 16 kunnan kuulumista metropolihallintoon

2. Laaja malli

- Tehtäväkokonaisuus olisi mahdollisimman kattava, monipuolinen sekä toiminnallisesti eheä. Tavoitteena olisi myös, että eri tehtäväalueet tukisivat toisiaan mahdollisimman tehokkaasti. Tehtävät olisivat sekä strategisia että operatiivisia.
- Hallintomalli olisi kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutettu itsehallintojärjestelmä
- Itsenäinen rahoitusmalli. Työryhmä esittää säädettäväksi verotusoikeutta metropolihallinnolle (tulovero).
- Aluerajaus olisi suppeampi, väliraportissa on esitetty 10 kunnan kuulumista metropolihallintoon

Taloudelliset seuraukset:

Strategiset seuraukset:

- ☐ Hyvin toimiva yhteiskuntarakenne
- ☐ Hyvä yhteistyö ja positiivinen asenne
- ☐ Kestävä kehitys
- ☐ Talouden vakaannuttaminen ja elinvoiman turvaaminen
- ☐ Kustannustehokasta terveyden ja hyvinvoinnin suhteen
- ☐ Luova ja turvallinen kasvu- ja kehitysympäristö

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet:

Pöytäkirja yleisesti nähtävänä:
5.6.2014

Otteen oikeaksi todistaa:

M. K.

Yhteistyömahdollisuus

Liiteluettelo:

Liite § 207/1: Lausuntopyyntö / Valtiovarainministeriö

Liite § 207/2: Väliraportti / Metropolihallintolakia valmisteleva työryhmä 30.4.2014

Liite § 207/3: Kaupungin lausunto

Taustamateriaalia:

Ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää antaa liitteen § 207/3 mukaisen lausunnon metropolihallinnosta.

Keskustelua.

Keskustelu päättyi.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti antaa liitteen § 207/3 mukaisen lausunnon metropolihallinnosta.

Täytäntöönpano:

valtiovarainministeriö viimeistään 4.7.2014 sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi ja kirjaamo.ym@ymparisto.fi

4.6.2014

Carita Pihlakoski
kansliapäällikkö / kirjastojohtaja

Liite § 207/3:

**Raaseporin kaupungin lausunto metropolihallintolakia valmistelevalle työryhmän väliraportista
30.4.2014**

1. Väliraportissa esitetyt kaksi vaihtoehtoa toteuttamistapaa metropolihallinnoksi

1 a. Vastaavatko työryhmän esittämät vähimmäistehtävät-malli ja laaja malli metropolialueen erityisiin haasteisiin myös pidemmällä aikavälillä sekä kuntien ja alueen kokonaisedun näkökulmasta?

Eivät. Haasteet on kuvattu hyvin, mutta ehdotetut keinot eivät riitä ongelmien ratkaisemiseen. Ehdotukset ovat keinoitekoisia. Ehdotettujen toimien tehokkuutta ei ole arvioitu. Julkisen talouden nykyisessä taloudellisessa tilanteessa ei ole tilaa rakentaa uusi rakenteita ilman, että muita lakkautetaan. Kaikkien rakenteiden on käsiteltävä Uuttamaata kokonaisuutena.

1 b. Kumpaa vaihtoehtoista malleista lausunnonantaja pitää tarkoituksenmukaisempaan toteutustapana metropolihallinnon toteuttamiseksi?

Kummankaan ehdotetun mallin lähtökohtana ei ole Uusimaa kokonaisuutena. Kumpikaan malleista ei kelpaa Raaseporille. Kuntien yhteiset liikelaitokset ja yhtiöt voivat hoitaa ehdotetut tehtävät ja Uudenmaan liitto kuntien ja viranomaisten välisen strategisen suunnittelun ja koordinoinnin.

1 c. Mikäli kumpaakaan työryhmän esittämistä malleista ei pidetä tarkoituksenmukaisena, pyydetään lausunnonantajaa esittämään vaihtoehtoinen toteutustapa hallituksen linjauksen esittämän metropolihallinnon perustamiseksi.

Uudenmaan liitto + nykyiset yhteiset rakenteet (liikelaitokset ja yhtiöt). MRL:n pohjalta metropolialueen ytimelle (Helsingille, Espoolle, Vantaalle ja Kauniaiselle) laaditaan erillinen yhteinen yleiskaava. Maakuntakaavan päätökset ja oikeusvaikutukset pitää kartoittaa lainsäädäntöä täydentämällä.

2. Molempia malleja koskevat ehdotukset sekä vaihtoehtojen mallien tarkempi arviointi

Lausunnonantajia pyydetään arvioimaan väliraportissa esitettyjä, molempia malleja koskevia ehdotuksia (vähimmäistehtävät-malli ja laaja malli) erityisesti seuraavien asioiden osalta:

2 a. Esitetyt metropolihallinnon tehtävät

Rakentamiselle, asumiselle ja liikenteelle on laadittava sitovampi suunnitelma, mikä on jo mahdollista nykyisen segregaaion estävän lainsäädännön nojalla.

2 b. Esitetyt metropolihallinnon hallinnon ja päätöksenteon järjestämisen vaihtoehdot (nk. pakkokuntayhtymä, itsehallintojärjestelmä sekä toimielimet ja muu hallinnon organisointi)

Tehtävät on ensin vahvistettava. Vasta sen jälkeen organisaatio on ajankohtainen

2 c. Esitetyt vaihtoehdot vaalien järjestämiseksi ja asukkaiden osallistumisen turvaaminen

Malli on liian monimutkainen, jotta valitsijat voisivat arvioida, millä tasolla päätökset tehdään kunnissa/alueella. On olemassa ilmeinen vaara, että alueellisten vaalien äänestysaktiiviteetti jäisi huomattavasti kunnallisvaaleja alhaisemmaksi. Tämä tuskin nostaisi uuden toimielimen legitimitä.

2 d. Esitetyt vaihtoehdot aluerajaukseksi

OECD määritteli jo 10 vuotta sitten laajan metropolialueen, joka ulottuu ehdotettujen rajojen ulkopuolelle. Pääkaupunkiseudun vaikutusalue on 1970-luvulta lähtien kasvanut 25 kilometriä/10 v. Koska Uusimaata asteittain integroidaan ja koska uuden hallinnon tulee kiinnittää huomiota seuraavien 20–30 vuoden tarpeisiin, lähtökohtana on oltava Uusimaa kokonaisuutena. Jotkut erityistehtävät voivat koskea rajoitetumpaa aluetta sisältäen pääkaupunkiseudun neljä kuntaa.

2 e. Esitetyt vaihtoehdot rahoituksen järjestämiseksi

Mikään kunta ei voi luopua 3 %:n kunnallisverosta nykyisiä tehtäviä varten eikä ohjata kyseisiä varoja uudelle tasolle. Ehdotukselta puuttuvat taloudelliset edellytykset.

2 f. Esitettyjen vaihtoehtojen mallien kuntakohtaiset ja alueelliset vaikutukset

Ehdotetuilla malleilla olisi hyvin negatiiviset vaikutukset Länsi-Uudellemaalle kokonaisuutena. Länsi-Uusimaa on integroitu pääkaupunkiseutuun julkisten palvelujen (erikoissairaanhoidon sekä toisen ja kolmannen asteen koulutuksen) liikenteen, kaupan ja viranomaistehtävien (poliisin, pelastuslaitoksen ja maistraatin) kautta. Ehdotus on myös ristiriidassa vaalipiirijaon kanssa.

3. Lausunnonantajan esille ottamat muut kysymykset ja asiat

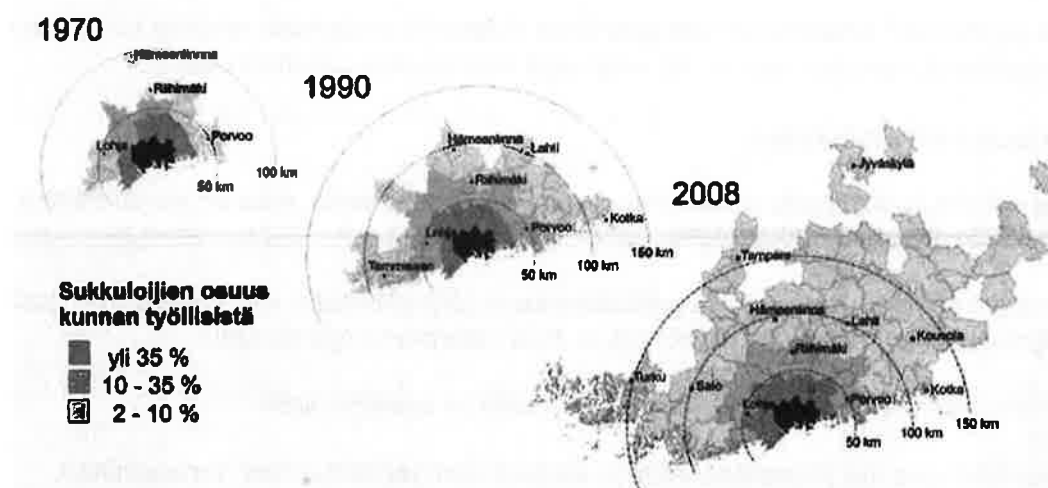
Selvityksissä ei ole harkittu nykyiseen maakuntamalliin pohjautuvien ratkaisujen tekemistä (nk. 0+ -vaihtoehto). On myös selvittävää, kuinka ratkaistaan aluehallinnon, mahdollisen metropolihallinnon ja Uudenmaan liiton välinen tehtävienjako.

Uusimaa, joka on Suomen metropolialue, tarvitsee toisenlaisen ratkaisun kuin maan muut alueet. Tämä on jo ilmaistu sote-prosessissa. Monissa muissa maissa, kuten Tanskassa, Ruotsissa ja Saksassa, pääkaupunkikunnilla on usein hallintopiirillisiä kunnallisia tehtäviä (vrt. Kööpenhaminan ja Fredriksbergin kuntia), Tukholman läänin maakäräjiä ja sellaisia saksalaisia kaupunkeja kuten Hampuri-kontra maat.

Ei ole mitään järkeä vahvistaa kuntien ja uuden keskitason välistä uutta työnjakoa, koska on täysin epäselvää miten sote-uudistus vaikuttaa kuntien tehtäviin.

On tärkeää, että kielelliset oikeudet taataan ja toteutetaan uudessa metropolihallinnossa riippumatta siitä, mitä tehtäviä tämä tulee hoitamaan. Lainsäädännön jatkoselvityksessä on tärkeää ottaa huomioon Kuntaliiton selvitys (2013) hallintomalleiksi metropolialueen ruotsinkielisille palveluille.

Helsingin sukkulointi-/vaikutusalueen laajeneminen 1970-luvulta

Dnr ALLM:200 /2014

§ 207 Begäran om utlåtande om halvtidsrapporten gällande lagen om metropolförvaltningen

Stadsstyrelsen 26.05.2014 § 207

Beredare: thomas.flemmich(at)raseborg.fi, telefon 019 289 2100
Föredragande: Mårten Johansson, stadsdirektör

Finansministeriet inbegär Raseborgs stads utlåtande om halvtidsrapporten från den arbetsgrupp som bereder lagen om metropolförvaltningen. Rapporten offentliggjordes 1.4.2014.

Arbetsgruppen har i sin halvtidsrapport bedömt att metropolförvaltningen juridiskt kan genomföras antingen som självstyrelse på ett större förvaltningsområde än kommuner i enlighet med 121 § 4 mom. i grundlagen eller i form av en obligatorisk samkommun som har ett fullmäktige som utses genom val. Valet av juridisk modell för genomförandet påverkas bl.a. av hur omfattande och betydelsefulla uppgifter metropolförvaltningen tilldelas, hur omfattande finansiering som behövs och vilka rättsverkningar uppgifterna har på kommunerna, samkommunerna och andra intressegrupper i området.

I halvtidsrapporten presenteras två alternativa modeller för hur metropolförvaltningen kan genomföras:

1. Modellen med en begränsad mängd uppgifter

- Uppgifterna är mestadels strategiska, endast delvis operativa.
- Förvaltningsmodellen är lämpligen en obligatorisk samkommun med ett fullmäktige som utses genom val.
- Finansieras med betalningsandelar som anvisas kommunerna.
- Området behöver inte avgränsas så snävt, i halvtidsrapporten föreslås att 16 kommuner ska ingå

2. Den omfattande modellen

- Uppgiftshelheten är så täckande, mångsidig och funktionellt enhetlig som möjligt. Målet är också att olika uppgiftsområden ska stödja varandra så väl som möjligt. Uppgifterna är både strategiska och operativa.
- förvaltningsmodell är självstyrelse på ett större förvaltningsområde än kommuner
- Självständig finansiering. Arbetsgruppen föreslår att det ska bestämmas att metropolförvaltningen ska ha rätt att ta ut metropolskatt (inkomstskatt).
- Området är striktare avgränsat, i halvtidsrapporten föreslås att 10 kommuner ska ingå

Ekonomiska konsekvenser:

Strategiska konsekvenser:

- ☐ Valfungerande samhällsstruktur
- ☐ Gott samarbete och positiv attityd
- ☐ Hållbar utveckling
- ☐ Stabilisering av ekonomin och trygghet av livskraft

Protokolljusterarnas signaturer:

Protokollet framlagt till påseende:
5.6.2014

Utdragets riktighet bestyrker:

- ☐ Kostnadseffektivt för hälsa och välfärd
- ☐ Kreativ och trygg miljö för tillväxt och utveckling
- ☐ Möjlighet till samarbete

Bilageförteckning:

Bilaga § 207/1: Begäran om utlåtande/Finansministeriet

Bilaga § 207/2: Halvtidsrapport/Arbetsgrupp som bereder lagen om metropolförvaltningen
30.4.2014

Bilaga § 207/3: Stadens utlåtande

Bakgrundsmaterial:

Förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att avge utlåtande gällande metropolförvaltningen i enlighet med bilaga § 207/3.

Diskussion.

Diskussionen avslutades.

Beslut:

Stadsstyrelsen beslöt att avge utlåtande gällande metropolförvaltningen i enlighet med bilaga § 207/3.

Verkställighet:

Finansministeriet senast 4.7.2014 på e-postadressen valtiovarainministerio@vm.fi och kir-jaamo.ym@ymparisto.fi

Protokolljusterarnas signaturer:

Protokollet framlagt till påseende:
5.6.2014

Utdragets riktighet bestyrker: 4.6.2014

Carita Eronen
kansliöskr./kansliesitt

Raseborgs stads utlåtande gällande halvtidsrapporten av arbetsgruppen som bereder lagen om metropolförvaltningen 30.4.2014

1. Halvtidsrapportens förslag om två alternativa sätt att genomföra metropolförvaltningen

1 a. Kan de föreslagna modellerna (alltså modellen med en begränsad mängd uppgifter och den omfattande modellen) svara på de särskilda utmaningarna inom metropolområdet också på längre sikt, och på ett sätt som ser till kommunernas och områdets bästa ur helhetsperspektiv?

Nej. Utmaningarna är väl beskrivna. Men de medel som föreslås räcker ej att åtgärda problemen. Förslagen är konstgjorda. Ingen bedömning av effektiviteten av de föreslagna åtgärderna har gjorts. I dagens ekonomiska läge inom den offentliga ekonomin finns det inget utrymme att bygga nya strukturer utan att andra avskaffas. Alla strukturer bör behandla Nyland som en helhet.

1 b. Vilken av de alternativa modellerna anses vara mer ändamålsenlig när det gäller att genomföra metropolförvaltningen?

Ingen av de föreslagna modellerna utgår ifrån Nyland som en helhet. Ingen av modellerna duger för Raseborg. De uppgifter som föreslagits kan skötas av kommunernas gemensamma affärsverk och bolag och den strategiska planeringen och koordineringen mellan kommuner och myndigheter via Nylands förbund.

1 c. Om ingendera av de modeller som arbetsgruppen föreslår bedöms vara ändamålsenlig ombeds remissinstansen lägga fram ett alternativ till hur den metropolförvaltning som i enlighet med regeringens riktlinjer ska bildas kunde genomföras.

Nylands förbund + nuvarande gemensamma strukturer (affärsverk och bolag). En särskild gemensam generalplan för metropolområdets kärna (Helsingfors, Esbo, Vanda, Grankulla) görs på basen av MBL. Landskapsplanens beslutsordning och rättsverkningar bör klarläggas genom att lagstiftningen kompletteras.

2. Förslag som gäller båda modellerna samt en närmare bedömning av modellerna

Remissinstanserna ombeds närmare bedöma de föreslagna alternativa modellerna (alltså modellen med en begränsad mängd uppgifter och den omfattande modellen) i synnerhet när det gäller följande frågor:

2 a. De uppgifter metropolförvaltningen föreslås handha

En mer bindande plan för byggande, boende och trafik vilket redan är möjligt med nuvarande lagstiftning inklusive åtgärder mot segregation.

2 b. De föreslagna alternativen till hur förvaltningen och beslutsfattandet ska ordnas (s.k. obligatorisk samkommun, självstyrelse, organ och annan organisering av förvaltningen)

Först ska uppgifterna fastställas. Först senare är det aktuellt med organisation.

2 c. De föreslagna alternativen till hur val ska ordnas och invånarnas möjligheter till delaktighet säkerställas

Modellen är för komplicerat för att väljarna skall kunna bedöma på vilken nivå besluten fattas i kommuner/regionen. Det finns en uppenbar risk att röstningsaktiviteten i det regionala valet skulle bli betydligt lägre än kommunalval. De skulle knappast höja legitimiteten för det nya organet.

2 d. De föreslagna alternativen till områdesavgränsning

OECD definierade ett brett metropolområde redan för mer än 10 år sedan som sträcker sig utanför de föreslagna gränserna. Huvudstadsregionens influensområde har sedan 1970-talet vuxit med 25 km/10 år. Eftersom Nyland stegvis integreras och den nya förvaltningen ska ta fasta på behoven för de följande 20-30 åren bör utgångspunkten vara Nyland som helhet. Vissa specifika uppgifter kan beröra ett mer avgränsat område med huvudstadsregionens fyra kommuner.

2 e. De föreslagna alternativen till hur finansieringen ska ordnas

Ingen kommun kan avstå från 3 % av kommunalskatten för nuvarande uppgifter och styra över dessa pengar till en ny nivå. Förslaget saknar ekonomiska förutsättningar.

2 f. De föreslagna modellernas kommunspecifika och regionala verkningar

De föreslagna modellerna skulle ha mycket negativa verkningar för västra Nyland som helhet. Västra Nyland är integrerat i huvudstadsregionen via offentlig service (specialsjukvård, andra och tredje stadiets utbildning), trafik och handel, myndighetsuppgifter (polis, räddningsverk, magistrat). Förslaget står också i strid med valdistriktindelningen.

3. Andra frågor och synpunkter som remissinstanserna vill lyfta fram

I utredningarna har inte övervägts att bygga en lösning på basen av nuvarande landskapsmodell (sk. 0+ alternativet). Det bör även utredas hur uppgiftsfördelningen mellan regionförvaltningen, en möjlig metropolförvaltning och Nylands förbund ska lösas.

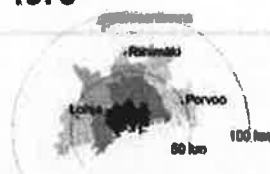
Nyland, som är Finlands metropolområde, behöver en annan lösning än övriga regioner i Finland. Den synen har redan manifesterats under SOTE-processen. I många länder så som Danmark, Sverige och Tyskland har huvudstadskommunerna ofta amtskommunala uppgifter (jfr. Kobenhavns och Fredriksbergs kommune), Stockholms läns landsting, och tyska städer som Hamburg-kontra länder.

Det finns ingen som helst logik att slå fast en ny arbetsordning mellan kommuner och en ny mellannivå när det är helt oklart hur SOTE-reformen påverkar kommunernas uppgifter.

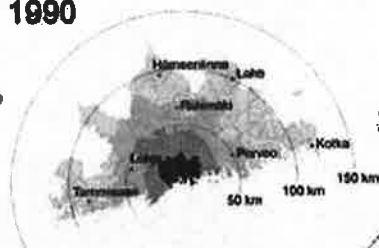
Det är viktigt att de språkliga rättigheterna garanteras och även förverkligas i den framtida metropolförvaltningen oberoende av vilka uppgifter denna kommer att handha. I den fortsatta beredningen av lagstiftningen är det viktigt att beakta Kommunförbundets utredning (2013) om förvaltningsmodeller för metropolområdets svenskspråkiga service.

Helsingfors pendlings-/influensområde utvidgning sedan 1970-talet:

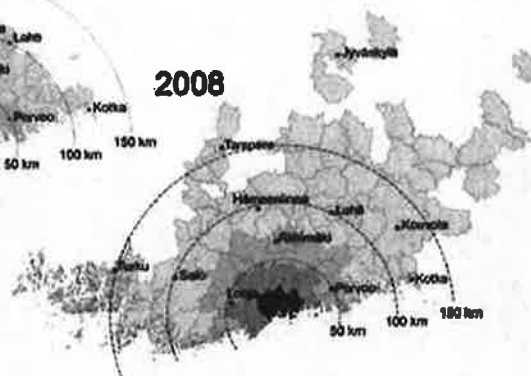
1970

1990

2008

**Sukkuolojien osuus
kunnan työvoimasta**

- yli 35 %
- 10 - 35 %
- 2 - 10 %

